

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priloge naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 novč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12

Nova doba v Srbiji.

Vedno bolj mora svet prihajati do prepričanja, da se je po izvolitvi kneza Petra Karadjordjevića srbskim kraljem pričela v Srbiji res nova doba in da je srbska politika krenila na popolnoma druga, slovanska pota. To nam priča tudi govor kralja Petra I. o priliki dvornega obeda, prirejenega na čast narodnim zastopnikom in ki se glasi:

»Gospodje narodni zastopniki!

Po starem srbskem običaju pozval sem vas na to gostijo. Ob tej priliki hočem po svoji naravi in svojem značaju z vami tako govoriti, kakor mora govoriti kralj, ki ljubi svojo domovino. Jaz vam tudi ob tej priliki zagotavljam svoje priznanje, da ste v tako težkih in usodepolnih trenutkih izpolnili svojo dolžnost kakor pravi sinovi domovine. V času, ko so na Srbijo bili obrnjeni pogledi vsega sveta, ste vi, popolnoma razumevši in odgovorivši željam in težojam vsega naroda, s svojo soglasnostjo razvedrili naoblacheno nebo nad domovino.

Soglasje narodnega zastopništva s željami vsega našega naroda, napravilo je, to morem konstatirati zadovoljnostjo, tak utis na Evropo, da je Srbija v obeh iste sedaj ugledna in spoštovana.

Popolnoma zadovoljen s tem faktom, hočem vam nekoliko govoriti o bodočnosti naše domovine. V našem državnem življenju, gospoda narodni zastopniki, navstaja sedaj nova in važna doba. Zbrati treba narodno silo pod eno zastavo, pod zastavo iskrene in udane službe domovini. Skupno in složno voljo in energijo svojih sinov, zaprijeti mora Srbija z resnimi in važnimi državnimi posli na srečo in napredek domovine.

Pred nami stoji odprta mnoga življenjska vprašanja, ki so do sedaj bila zanemarljiva. Ker smo definitivnim rešenjem ustavnega vprašanja, v soglasju z narodnim predstavništvom, zagotovili v Srbiji javne svobode in narodna prava, a istočasno tudi stalnimi normami uredili javne odnose in poslove, ki jamčijo domovini napredek, ostaja nam prva in največja dolžnost, da vso našo pažnjo posvetimo preobražanju našega narodnega življenja, da se pobrigamo za pravico in svobodo v zemlji, za konsolidiranje državnih financ, za gospodarski napredek našega naroda, za razvoj in napredek vojske, te zaupnice Srbstva.

Jaz sem, gospoda narodni zastopniki, odločen in pripravljen, da v tem pravcu zastavim vso svojo silo za srečo in napredek Srbiji, ki nas je vse rodila in odgojila.

Moje namere so vam znane in jaz bom neizmerno srečen, ako bom videl, da bo moja kraljeva dolžnost podpirana po narodu in ako se uverim, da bo naša domovina pod svetlimi žarki narodne svobode, močna in ugledna, korakala nasproti svoji sijajni bodočnosti.

Moja želja je, da nas vseh navdihne oni čisti in patrijotični duh srbski, kateri je v prvi desetini prošlega stoletja vodil mojega deda Kara-Djordja od zmage do zmage in je pridobil tako našem narodu spoštovanje in obdobje vsega sveta.

Ko odidete, gospoda narodni zastopniki, na svoje domove, ponesite moje kraljevske pozdrave srbskemu narodu, do katerega jaz, kralj Srbije, čutim in gojim največjo ljubezen in čegar blagostanju in sreči bo obrnjeno vse moje prizadevanje.

Naj bi Bog dal, da se enkrat uredi naša nade, da naša domovina, krepka in ugledna, vidi v dejstva spremenjene one ideale, katere nosili visoko že Kara-Djordje in njegovi junaški drugovi, ki so svoja

življenja žrtvovali na altar domovine.

Prevzet s temi željami in ideali, kličem iz vsega srca: Naj živi srbski narod! Naj živijo njegovi narodni zastopniki!

Na ta nagovor kralja Petra odgovoril je predsednik senata Velimirović, čegar govor smo radi pomanjkanja prostora morali odložiti na drugo številko.

Leon XIII. na smrt bolan.

V noči med nedeljo in ponedeljkom je stanje bolnega papeža zopet znatno shujšalo. To noč je prebil jako nemirno in je občutil precej močne bolečine. V Vatikanu so že mislili, da je papež na koncu svojega življenja; pozneje pa mu je zopet nekoliko odleglo in je mogel celo par ur spati. Njegov telesni zdravnik dr. Lapponi je bil vso noč v Vatikanu in je šel večkrat pogledat bolnika. Tekom noči je papež izpil parkrat po par žlice zgoščene juhe. Ko je drugič izpil juho, se je čutil tako okrepanega, da je hotel ustati.

Vsi oni, ki so videli visokega bolnika, se čudijo neverjetni življenjski sili njegovega telesa. Kljub zelo visoki starosti (2. marca t. l. dovršil je 93. leto) imel je še včeraj papež kljub vsej težki bolezni jako živahen pogled in popolno navzočnost duha. — Predno je vsprejel najsvetejši zakrament, mogel je brez podpore hoditi po svoji sobi in je dejal: »Vem, da sem na koncu svojega življenja, ali umreti hočem stoje in tako vsprejeti najsvetejši zakrament in še enkrat govoriti svojim kardinalom«.

Ko ga je kardinal Macchi tolažil, odgovoril je papež polgoma:

»Božja previdnost, ki je vsegavedna in velemogočna, zaznamovala je konec mojemu itak dolgemu življenju. Moje papeževanje je po dolgotrajni prekosi ono mnogih mojih prednikov, katerih papeževanje je bilo slavno«.

Predvčerajšnjim popoldne se je papež oblekel in se podal k svoji pisalni mizi, kjer je podpisal breve, s katerim se monsignor Aleksander Volpini imenuje tajnikom konzistorijske kongregacije. Svojemu osebnemu tajniku, monsignorju Angeliju, naložil je papež, naj mu pokliče vodjo vatikanske tiskarne, kateremu je naročil tiskanje nekaterih svojih latinskih epigramov, katero je zložil pred par dnevi. Zaukazal je tudi, naj se njemu prinesejo korekture, ker jih hoče tudi sam pregledati.

Videč to papežovo žilavost, so nekateri začeli že upati, da papež prebije tudi to bolezen, a sinoči se je njegovo stanje zopet obrnilo na hujše.

Iz biljetna, katerega sta sinoči ob 8. uri izdala zdravnik dr. Lapponi in dr. Mazzoni je razvidno, da visokemu bolniku moči rapidno pojemajo in da se naglim korakom bliža koncu svojega življenja. Zdravnik sta sinoči naznanila kardinalu Rampolli, da papež težko dočaka današnjega dne. Papež sam je izrazil željo, naj ga denejo v sveto olje, kar je monsignor Piffieri izvršil ob 9. uri zvečer ob navzočnosti monsignorov Angelija in Mazzolinija, kardinalov Gottija in Mathieu-a, dr. Lapponija in adjutanta Centra. — Tekom obreda je papež odgovarjal na vse molitve in podelil potem prisotnim svoj blagoslov. Ob 9. uri in pol je nastopila agonija in papež ni poznal nikogar več.

Nekoliko po polnoči došli so v Vatikan vsi kardinali in tudi francoski poslanik Nisard. Papež se je še vedno nahajal v agoniji.

Danes, ob 1. uri in pol jutraj je papež zopet došel k zavesti. Prosil je zdravnik dr. Lapponija, naj ga obvesti, kadar bo blizu katastrofa.

Boj za slovensko bogoslužje.

(Iz svečeniških krogov.)

(Dalje.)

Kakor je pala grščina — tako mora pasti tudi latinščina!

Iz tega je razvidno, da so se apostoli na službi božji posluževali ravno istega jezika, kakor na propovedovanju. Sv. Mark je Afričanom naševal koptiški. Tudi rimljanski kristijani so v kratkem času opustili grščino, da-ai je bila ta takrat občevelen jezik po vsem znanem svetu in so se oprijeli vulgarne latinščine. Sploh so v prvih stoletjih kristijani vršili sv. opravilo v različnih jezikih in sicer vedno v istem, ki je bil v dotični provinci pravi ljudski jezik! Pri Rimljanih je bil liturgičen jezik vulgarna latinščina, pomešana s provincijalizmi, kakoršnih nahajamo posebno mnogo v galikanski mašoh. O kaki prepovedi, da bi se smel obred opravljati »in lingua vulgari« (v ljudskem jeziku) ni v krščanski starodavnosti nobene sledi! In še celo v novejšem času ni bila rimska stolica nasprotna rabi ljudskega jezika na obredih. L. 1624., 17. aprila, je namreč dovolila kongregacija »de propagande fide« misijonarjem karmelitskega reda opravljati v Perziji obredne molitve v arabskem jeziku »ad consolationem populorum, qui in eo regno catholicam fidem nuper susceperunt (t. j. v tolažbo ljudem, ki so v istem kraljestvu na novo vsprejeli katoliško vero). Torej ni čudo, da so duhovniki že za časa sv. Cirila naševali latinski, grški, koptiški, etiopijski in armenski. Še manje čudo je potemtakem, da sta papeža Hadrijan II. in Ivan VIII. dovolila slovanskima blagovestnikoma Cirilu in Metodiju naševati v jeziku, ki ga je govorilo ljudstvo! Ta koncesija je bila takrat čisto naravna, in zagledal ni v tem oziru govora o svobodi (privilegiju) — ampak o naravni pravici! Ivan VIII. je l. 880 v pismu do moravskega kneza Svetopolka načelno in oficijelno pripoznal rabo staroslovenskega jezika za vse slovanske dežele. Ta staroslovenski bogoslužni jezik so potrdili tudi poznejši papeži za unitate, Maloruse, Rumunce itd.: in sicer Urban VIII., Inocencij X., Benedikt XIV. in Pij VI.

Iz vsega tega lahko razvidimo, da Slovani imamo pravico rabi na bogoslužju glagolico, pravico, ki je ne more streti nobeden pozitiven zakon, nobeden ukaz, ako ne bo bit zakon krivičen, ukaz podel in nesramen!

(Zvršetak pride.)

Politični pregled.

V Trstu, 7. julija 1903.

Avstrijska kriza je rešena za sedaj. Brzjavka, došla nam danes z Dunaja (ki jo priobčujemo na drugem mestu) nam javlja, da jutri cesar zapusti Dunaj. Ta vest ne dopušta nobenega dvoma, da se je našel način, da je kriza vsaj začasno rešena. Danes jutri gotovo doznamo vsebino ročnega pisma cesarjevega. »Reichswehr« javlja, da v tem ročnem pismu bodo natančno obrazloženi vzroki, ki so izzvali krizo v Avstriji in da bo posebno naglašeno, da ti vzroki niso izšli iz političnih razmer v Avstriji. Da se bo cesarjevo ročno pismo tako glasilo, to je jako verjetno, celo neizogibno, ako ostane — kar se smatra za gotovo stvar — Koerberjevo ministerstvo na krmilu. Saj to je ravno tolačenje Koerberjevo. A ne smemo pozabiti, da se je rešitev krize zategnila ravno radi dolgih pogajanj glede vsebine ročnega pisma, ki naznani rešitev, ter da se je Koerber tudi udeleževal teh pogajanj!! V naravi stvari je, da se je o tem vpoštevalo želje g. Koerberja in da mu krona se svojo besedo olajša položanje.

Ali to dejstvo ostaja vendar, da bo notranje-politiški položaj v najkrajšem času moral dobiti duška na eno ali drugo stran in da mora torej kriza postati akutna, če ne prej, na jesen. Razmerje med Čehi in Nemci se poostruje od dne do dne. Kar počenjajo Nemci sddaj, to je že blazno in jemlje vsako nado do poravnanja mirnim potom. V nedeljo je imela nemška ljudska stranka zborovanja v Brnu. — Vspreh tega zborovanja je bil tak, da mora obupati tudi največji optimist. Znano je, da glavni pogoj, conditio sine qua non, da Čehi dopuste normalno funkcioniranje parlamenta, je — češka univerza na Moravskem. Na rečenem zborovanju pa so soglasno vsprejeli resolucijo, s katero zahtevajo najodločnejše, da se v Brnu ustanovi nemška univerza, ker to da da je neizogibna kulturelna potreba; obenem pa izjavljajo istotako odločno, da nikdar ne dopuste, da bi se na Moravskem ustanovila češka univerza, ker to zahteva da stavlja le iz narodnopolitičnih vzrokov: ta zahteva od strani Čehov da pomenja predrzno izzivanje!

Če uvažujemo sedaj, da ima kakih 9 milijonov Nemcev vseučilišča na Dunaju, v Pragi, v Graecu, v Inomestu in v Črnoveih, dočim imajo kakih 6 milijonov Čehov le eno, v Pragi — in če uvažujemo dalje, da je na Moravskem tri četrtine Čehov in le ena četrtina Nemcev, in če vendar izjavljajo Nemci, da je ustanovitev nemškega vseučilišča v Brnu neizogibna, kulturelna potreba, ustanovitev češkega vsaučilišča pa da bi bila provokacija Nemcev: potem je opravičen naš izrek, da je objestnost Nemcev prešla že v narodno blaznost! Če uvažujemo dalje, da hočejo neizprosno pobijati vsako vladu, ki bi hotela ugoditi Čehom v tem pogledu in da so se tudi zastopniki alpskih Nemcev izrekli strogo solidarne z moravskimi Nemci v tem nacionalnem deliriju, potem nam je enostavno nedoumno, kako da morejo Koerberjeva glasila uverjati, kakor da je ajegova pozicija ostala nedotaknena in neomajana po notranjih političnih dogodkih.

Če bi g. Koerber hotel ustrediti Čehom, bril bo vihar z nemške strani, ki ga odnese s pozorišča. To so mu jasno povedali v Brnu. Zdaj se maščujejo nad njim neodpustni grehi: preveč se je bil podal v odvisnost od Nemcev, da bi jim mogel sedaj imponirati in jih prisiliti do malo več tolerance in pravičnosti.

Če pa bo sledil dosedANJI tradiciji svojisle pega pokorjenja vsakemu ukazu Nemcev: potem pa naj si le naroči funeralije. Naj le gospod Koerber pogleda malo v zgodovino narodnih in političnih borb v Avstriji v vsej dobi ustavnega življenja in tam izve, da je nerešeno češko vprašanje grobišče avstrijskih ministerstev!

Če ga skuša krona ohraniti za sedaj, je to zato, ker se kroni ne vidi ta hip umesten za spremembo oseb, nikar pa ne morda zato, ker da so politične razmere take, da ne dajejo povoda za željo, da bi gospod Koerber dobil — naslednika.

Hrvatje in Srbi. Proces zdravljenja se razvija dalje v smeri, ki vzbuja najboljše nade. Nujno potrebo zblizanja uvidevajo na obeh straneh. Hrvatski in srbski listi se bavijo s tem vprašanjem na način, ki priča, da je volja najbolja na obeh straneh. Jako zanimiv članek priobčuje reški »Novi list«, v katerem izvaja, kako se Srbi in Hrvatje po prepiru enega četrtletja slednjič našli formulo zblizanja. Cesar ni bilo možno doseči v 25 letih polemike, storili so dogodki nekotikih dnij. Tisti nemili spor je imel vendar svojo koristno stran. Današnje spoznanje je sad onega dolgega trenja, tistega na videz jalovega eksperimentiranja. Preradović pravi: Nevolja gola, najbolja škola. Zato je bila

borba morda potrebna. Ali sedaj je še potrebnije, da preneha. Roko v spravo so ponudili Srbi, a Hrvatje so jo vsprejeli radostno. Hrvatje, oklepaje se zopet politike bratskega zbiranja, se vračajo na staro stezo. Preobrat v hrvatski politiki je brez dvoma politična potreba. Hrvatje nimajo razloga, da bi to tajili. A ta potreba jih ni preobrazila, ampak jih je storila le izkušnje. Tudi v dobi najhuje borbe niso Hrvatje hoteli služiti tujincu. Smatrali so sicer Srbe svojimi neprijatelji, ali njihova država je imela biti vedno le narodova trdnjava. Za to so Hrvatje, kraj vseh neporavnanih računov, glede katerih je najbolje, da se nikdar več ne govori o njih, doživeli to, kar doživljajo danes od onih, katerim da so baje hoteli služiti proti narodni misli, kakor se jim je očitalo od srbske strani.

To niso samo naše ideje — zaključuje »Novi list« — in ne od včeraj. Tako mislijo vsi, ki resno žele narodu bolje in srečnejšo bodočnost. Ali v tolikih letih borbe in vsiljivih nad je naše obzorje tako potemnelo, tolika megla je padla na našo narodno njivo, da bo trebalo še časa, dokler vsi pregledajo, kje nam je rešitev. Zadnje dni je dahnil svež veter, ki je začel razganjati meglo. Ali ni še zgolja popolnoma, in preide še nekaj časa, da zgine. Zato delajmo in ne hitimo prveč. Ali to, kar storimo, naj bo resno in vstrajno!

Dogodki na Ogrskem. Morda ima grof Khuen Hedervary prijateljev, ki danes veselo kličejo v svet in se udajajo nadam, da se Khueni posreči tudi na Ogrskem, kar se mu je posrečilo na Hrvatskem: da razdvoji opozicijo. Iz Budimpešte prihaja namreč vest, da je neodvisna stranka v včerajšnji seji sklenila s 26 proti 20 glasom, da indemnitetne predloge ne bo obstruirala. Tako veselje bi bilo povsem neopravičeno. Kajti po vsem, kar se čuje o dogodkih v tej stranki, ni dvomiti, da onih 20, ki so bili v manjšini, se nikakor ne bodo pokorili večini in bodo nadaljevali z obstrukcijo. Rečeni sklep neodvisne stranke je torej praktično toliko, kakor nobenega pomena. To pa tem manjše, ker je madjarska javnost na strani obstrukcijonistov in ker je grof Khuen osebno nesimpatičen na vseh straneh. V tem pogledu je bil velesimptomatičen včerajšnji shod sodelne domačraki. Kakih 20000 zborovalcev je tako rekoč preklinjalo grof Khuen in njegovo vladanje.

Predsednik Loubet v Londonu. Predsednik francoske republike, Loubet je včeraj odpotoval na Angleško, da kralju Edvardu povrne obisk v Parizu. Loubet je na križarju »Guichen« včeraj ob poldrugi uri popoldne dospel v angleško пристanišče Dover. Prihod križarja »Guichen« pozdravile so angleške vojne ladje z 21 strel iz topov, na kar so s križarja odzdravili z istotolikimi strelji. Na obrežju so pozdravili predsednika Loubeta: vojvoda Connaught, kraljev brat, francoski poslanik Cambon s člani poslanstva in lord Howe, ki je bil do ločen častnim spremljevalcem predsednikovim. Loubet, vojvoda Connaught, Delcasse in drugi člani poslanstva so se odpeljali na to v kraljevih kočijah na kolodvor in od tam po železnici v London, kamor so dospeli ob 4. uri in pol popoldne.

Victoria Station v Londonu je bil jako lepo in elegantno okrašen. Na kolodvoru je Loubeta pričakoval kralj Edvard in sta se predsednik in kralj jako priščno pozdravila. Kralj je predsedniku izrazil svojo radost na tem, da ga more pozdraviti na angleških tleh in je želel, da bi predsedniku bilo bivanje v Londonu tako prijetno, kakor je bilo kralju prijetno bivanje v Parizu. Vesti iz Londona zatrjujejo, da so Angleži Loubeta še priščneje vsprejeli, nego so vsprejeli Francozi kralja Edvarda. S kolodvora sta se kralj in Loubet v kočiji odpeljala v palačo St. James. Povsod je bilo vse polno angležkih in francoskih zastav in povsod je narod navdušeno pozdravljal kralja in Loubeta.

V včerajšnji seji angleške zbornice je liberalce Lambert vprašal, da-li bi se moglo dobiti formulo, po kateri bi zbornica pokazala, kako visoko ceni obisk predsednika Loubeta.

Ministerski predsednik Balfour je odgovoril, da jedini način, na kateri more zbornica izraziti svoja čutila je ta, da vsprejme addresso, izražajočo častitke predsedniku Loubetu. Nadeja se, da bo taka addressa soglasno in narodušno vsprejeta (odobranje).

Tržaške vesti.

Osebna vest. Cesar je podelil višemu deželno-sodnemu svetovalecu Franu Canevari v Trstu naslov in značaj dvornega svetnika.

Mestni svet tržaški je imelsinoči svojo VI. javno sejo. Predsedoval je podpredsednik dr. Venezian. Vlado je zastopal namestniški svetovalec Alojzij Fabiani. Navzočih je bilo 41 občinskih svetovalec. Predsednik je prečital dopisa občinskih zastopov v Miljah in Motovunu, s katerima se ta zastopa pridružujeta sklepu mestnega sveta tržaškega ob vprašanju italijanskega vseučilišča. Mestni magistrat je predložil spomenico, v kateri se izreka za postopno kanaliziranje mesta. To spomenico so izročili v nemudno proučenje odseku za preskrbovanje vode.

Trgovinska in obrtna zbornica pozivlja mestni svet, naj se pridruži nje sklepu o odobrenje vladnega projekta za razširjenje tržaškega пристanišča. Svet. Zanolli je menil, da tu gre za projekt, po čegar uresničenju se izpolnijo dolgoletne želje, in to ne le v blaginjo mesta tržaškega, ampak vse monarhiije.

Predlaga torej, naj mestni svet pritrdi sklepom trgovinske in obrtne zbornice. Ta predlog je bil vsprejet soglasno.

Svetovalec Anton Sanein je interpeliral radi otvorjenja kopališča v Škedenju. Predsednik je obljubil, da se stvar povspeši kolikor le možno.

Za tem je mestni svet ugodil prošnji municipalne delegacije za saniranje prekoračenja kreditov v preračunu za leto 1902 v šolske namene v skupnem znesku 33.592 K 48 st.

Dalje je mestni svet na predlog municipalne delegacije tej poslednji naložil, naj uložil rekurz proti odloku c. kr. davčne administracije, s katerim se nalaga hišnorazredni davek vsem poslopjem pri sv. Mariji Magdaleni zgornji.

Predlagani spremembi pravilnika stavbenega odseka je mestni zbor pritrdil; istotako predlaganemu pravilniku odseka za preskrbovanje vode.

S tem je bila zaključena javna seja in je začela tajna, v katerih so se sklenila razna premeščanja občinskih učiteljev ter imenovanja učiteljev. Mej učitelji v okolici je izlasti g. Anton Požar premeščen iz Trebič v Škedenj.

Svetovalec Ivan Gerdol je protestiral proti postopanju povodom imenovanja voditelja šole v Rojanu in je zahteval, naj se taka mesta popolnujejo potom razpisa in ne uradnim potom, kakor se je zgodilo za Rojan.

(Za mesto voditelja v Rojanu so prosili 4 učitelji iz okolice, ki odgovarjajo vsem zahtevam zakona, občinski svet pa je imenoval na rečeno mesto učitelja Taucerja iz šole v ulici Donadoni, kinitiki kompetitalni: torej uradnim potom!

Ne glede na to, da je tak način imenovanja krivičen in nezakonit, pa se je rešenim štirim kvalificiranim učiteljem zgodila krivica tudi s tem, da Taucer niti veljavne kvalifikacije nima za tako mesto kakor je rojanski, kjer mora biti voditelj za italijanske in slovenske razrede, v katerih poslednjih je več nego dvakrat toliko otrok, nego v italijanskih. Taucer ima sicer res v rokah neki kos papirja, ki naj bi dokazal, da ima mož sposobnost tudi za slovenske šole. Alita kos papirja je star že kakih trideset let. Po tej konstataciji menda ne treba govoriti dalje, koliko sposobnosti ima rečeni Taucer za vodstvo slovenskih šol! Ali s tem še nismo pri kraju z obsodbo postopanja občinskega sveta. To postopanje je nečuveno tudi se stališča občinskih financ. Taucer ima že sedaj za kakih 300 gld. več plače, nego gre voditelju v Rojanu. Vrh tega pa mu bodo morali v Rojanu imenovati še namestnika za poučevanje v slovenskih razredih, ker mož absolutno ni sposoben za tako poučevanje. Po vsej pravici je zaklical gospod svetovalec Gerdol, da s takimi imenovanji se v prvi vrsti žalijo kvalificirani kompetentje, v drugo pa se na neodpusten način razmetava občinsko premoženje).

Zopet naš c. k. gimnazij. Prejeli smo: O vseh njih učencev na tej šoli, mislimo, boste že sami vedeli. Da je tudi mnogo Slovencev padlo, to se umeje ob takih profesorjih. Ali zdaj so druge stvari! Morda se še spominjate, da so Nemci v Trstu pred kratkim obhajali svoj takozvani »Sommerfest«. Tega jim ne

moremo šteti v zlo. In tudi vi niste ni besede pisali proti temu festu.

Ali zdaj pride nekaj čudnega, čemur pa smo že navajeni mi v Primorju!

Za ta »Sommerfest« so se je delala propaganda v šoli! In to v razredih, v katerih so morda po 3 ali 4 Nemci, a vsi drugi dijaki so slovenske ali italijanske narodnosti! Ali na kakov prefrigan način se je delala ta propaganda!

Gospodje profesorji so namreč zabičevali dijakom, naj na omenjeni nemški slavnosti ne nosijo plavice in nemške trikolore!! To je bilo menda dovolj jasno: le pojte na Sommerfest!

Neki gospod profesor je enkrat rekel nekako, da na narodne veselice ali na kaj takega ni smeti zahajati brez dovoljenja ravnateljevega. In še to da se težko dobi! No, kakor kaže gori opisani slučaj, ni ravno tako težavno dobiti dovoljenja za izvestne slavnosti — in veljajo težave le za nekatere, n. pr. — slovenske slavnosti!

Kaj pravi gospod Swida k temu?! Seveda molčal bo, ali pa bo odobral, kjer bi moral grajati!

Nekaj družega. Na vratih sobe, kjer se poučuje fizika, je napisano od ravnateljstva, kdaj so skušnje za one dijake, ki vstopijo v prvi razred. Kaj bi rekli, gospod urednik: v kolikih jezikih je to napisano? Vi mi sigurno odgovorite, da v treh: v nemščini (ta mora biti), v italijansčini in v slovensčini. Ali se motite! Samo v nemščini in italijansčini! V tem so dosledni gospoda: v zaničevanju našega jezika! In vendar so Slovani na tržaškem državnem gimnaziju celo v večini!! O ti mili Bog, kakšen je ta »srednjošolski zistem« v našem Primorju! In gospod Swida bo zopet molčal. Potem se je neki profesor nekoč izrazil: »Le počakajte! Drugo leto Vas bomo že mazali, da vas pade več nego polovica. Nič vam ne pomore vse učenje. To je odvisno samo od profesorjev: ali zdelate ali ne!«

V tem izreku g. profesorja se zreali ves naš srednješolski zistem. In še mnogo interesantnega bi mogli naštevati s tega našega državnega gimnazija, ali za danes naj bo. Saj vemo, da b. — žal — še mnogo pri lik, ki nas bodo silile baviti se z našim državnim gimnazijem.

Smo že v Italiji! Pišejo nam: Od slučaja do slučaja se vi pri »Edinosti« povprašujete — smo li že v Italiji — ali bomo kmalo?! Z vami se povprašujemo tudi mi navadni ljudje, ki nismo časnikarji in nimamo torej prilike, da bi znali za tajnosti, ki so poznane časnikarjem. Za sedaj pa — ne vzemite v zlo, gospod urednik — smo vas prekosili!

Vam gotovo ni znano, da smo mi Tržičani že v — Italiji, kar vam ni takoj dokazemo!

Minolo nedeljo je imelo neko tukajšnje društvo, sestojee iz samih italijanskih podanikov, svojo vrtno veselico pod gradom na Bergerjevem vrtu in so o tej priliki zažigali lepe umetne ognje v italijanskih barvah. Ob istem času in na isti dan so imeli tudi tržaški Slovenci svojo veliko vrtno vrtno veselico pri sv. Jakobu. Naročili in plačali so več umetnih ognjev — katerih pa niso smeli zažigati, ker jim je bilo to zabranjeno!!

Po tem takem moramo biti že v Italiji! Kajti, ako bi bili še v Avstriji, bi avstrijski podaniki uvaživali vsaj tisto mero svobode, kakor jo uživajo tu podaniki italijanskega kraljestva!

»Sloveno«. Pišejo nam: Ker ste gotovo prezrli članek tuk. Vrhovega trobica, v katerem poročila o grozni nesreči, dogodivši se minole dni v Kolonji (in ne v ulogio Fabio Severo, kakor so poročali vsi listi) št. 25. — Ta slovenski odpadnik povdarja o pok. Bambiču, da je bil »uno sloveno«, ki ni hotel, da bi njegova hči poročila Italijana. — Namen temu povdarjanju je infamen kakor je infamno vse, kar piše glasilo omenjenega slovenskega odpadnika.

Da je to infamija, je očitno, ako pomislimo, da je pokojni Bambič imel za ženo pristno Italijanko iz laškega Tirola in ako pomislimo, da si je vzgojil svoje otroke v laškem duhu!

Hči pokojnikova ne zna, ali noče znati slovenski, med tem ko eden sinov govori le za silo slovenski! In tak oče da bi bil rekel: »Dokler sem jaz živ, ne poroči (hči) enega Italijana?!«

Torej niti v grobu ne pušča Vrhovo glaslo na miru človeka, ki je imel nesrečo,

da je bil rojen Slovenec, a je živel se svojo ženo Italijanko v popolni slogi in da si je odgaljal svoje otroke — za svoje in naše nasprotnike!

Infamija postaja pa še grša, ako pomislimo, da je Vrhovo glasilo skušalo z omenjeno nesramno trditvijo dokazati, da je med nami Slovenci sovraštvo do Italijanov tako, da se rajše ubijamo, nego pa bi dopuščali, da se naši otroci ženijo z Italijani!

Mesto da bi posili-Italijani govorili resnico in povedali, da sta, toliko ljubimec hčere pokojnika, kakor tudi hči sama zagrešila, ker sta vkljub očetovi prepovedi ljubimkova — in da sta s tem provzročila nesrečo pokojnega in svojo — pa še mečejo kamenje na grob pokojnika!

O hčerki ne govorimo, — ker ne bi govorili laskavo, ako bi govorili. Puščamo pa veljati kakor olajševalno okolnost — vzgojo, katere je bila deležna.

Krivicca na dogodivši se tragediji leži na 26 letnem Barigelli-ju (ki bi bil moral vsaj navidezno spoštovati voljo pokojnega očeta svoje ljubimke); in ne na pokojnem B., ki je, poznajoči lokavost »bratcev« iz kraljestva — branil svoji hčeri zvezo s človekom, katerega je pokojnik gotovo dobro poznal.

Skrajno neradi se dotikamo takih družinskih stvari.

Ali prisljeni smo v to po nesramnem, infernalno zlobnem postopanju »Gazzettina«, ki hoče tudi take nesreče izrabljati v svoje ščvalne namene: meče kamenje na grobove, ker hoče, da bi isto odletalo na našo narodnost. Ljudi, ki žalijo celó veličanstvo smrti, samo da bi s tem žalili drugorodca: take ljudi treba postavljati na sramotni oder.

Iz Padrič nam pišejo: Naša slavnost povodom godu apostolov sv. Cirila in Metodija se je izvršila najlepše. Pri sv. maši je bila cerkvena natlačena do zadnjega kotička, a mnogo njih je moralo ostati zunaj.

Popoludne smo se sešli na vrtu pri Martinu. Društvo »Slovan« je prepevalo narodne pesmi in je nabralo 4 K 84 st. za družbo sv. Cirila in Metodija, ker se ni moglo udeležiti slavnosti pri sv. Jakobu minole nedelje.

Trgovskega izobraževalnega društva v Trstu izredni občni zbor dne 21. junija l. 1903. Podpredsednik g. Tomažič je otvoril zborovanje, pozdravil zborovalce v imenu odstopajočega odbora ter se jim zahvalil na obili udeležbi, razloživši vzroke, iz katerih je prišlo do izrednega obč. zbora in novih volitev ter omenivši na kratko dosedanje delovanje in vspehe odbora ozir. društva. — Tajnik g. Perušek je prečital zadnjega obč. zbora zapisnik, ki se je odobril. Prečital je tudi tajniško poročilo, iz katerega izhaja, da se je predsednik g. Plesničar odpovedal svoji časti, da podpredsednik g. Tomažič iz raznih ozirov ni mogel vsprejeti na-se bremena predsedniške časti ter da se je valed tega na posvetovanju, ki ga je sklical odbor, sklenilo sezvati izredni občni zbor za volitev novega odbora. Odbor se je v 8 sejah bavil z društvenimi stvarmi. Od odbornikov je odpotoval g. Ferdo Delak; na njegovo mesto je stopil g. Jurij Černe. Novih členov je pristopilo 27; brianah je bilo radi neplačevanja udnine 5. Kar se tiče društvenega življenja, se je vršil ob nedeljah šolski pouk, žal, o nezadostni udeležbi. Omeniti je tudi plesnih vaj ob nedeljah popoldne. Veselični odsek je priredil 2 plesna venčka: 15. februarja in na pustni torek v dvorani Slov. Čitalnice. Dne 2. februarja pa je priredilo društvo v gledišču »Goldoni« veliki ples, ki je zunanje sijajno vspel, vendar pa se stroški istega niso popolnoma pokrili. Tajnik je končno izrekel zahvalo uredništvu »Edinosti« za radovoljno in brezplačno objavljjanje društvenih vesti in slov. Čitalnici, ki je prepuščala društvu svoje prostore proti neznatni odškodnini, kakor tudi vsem prijateljem društva v obč. Istotako se je v imenu odbora zahvalil društvnikom na zaupanju ter želel društvu pod novim odborom lepega procvitanja.

G. Škodnik je zahteval, da bi se povedalo imena členov, ki se jih je brisalo radi nerednega plačevanja. — Podpredsednik smatra to za interno vprašanje društva, letno poročilo se je odobrilo.

Blagajnik je prečital bilanco. Na to se je razvila daljša debata o računih velikega plesa. Sklenilo se je po glasovanju, da imata te račune zopet pregledati nova pregledovalca računov.

G. Škodnik je predlagal, naj bi se dolgovi iz zadnjega računskega sklepa iztožili. Po daljši debati pa je po nasvetu navzočega g. dr. Pretnerja ta predlog zopet umaknil.

G. dr. Pretner je na prošajo gosp. Millioniga poročal o koristih nameravane »Trgovske obrtne zadruge« po uzoru goriške. Gospod Plesničar je omenjal, da se je v to svrhu že izvolil pripravljalni odsek. Gospod Millionig predlaga, naj bi člena tega odseka, g. Ulčakarja, pozvali, da poroča o delovanju odseka. Gospod Prelog je predlagal, da se odseku dovoli stroške za pripravljala dela. Vsprejetu.

Gospod Plesničar je poročal o iskanju lastnega stanovanja in ustanovitvi lastne knjižnice.

Podpredsednik se je zahvalil veseljenemu odseku za njegov trud. Gosp. Mirt je predlagal, da se odstopajočemu oboru izreče zahvala. Potem se je vršila volitev novega odbora. (Izid smo že objavili). Na to se je zborovanje zaključilo.

Poziv. Podpisani pojde dne 19. t. m. na občni zbor »Zveze slov. pevskih društev« v Ljubljano.

Ker sti izmed 18 tržaško-okoličanskih pevskih društev pristopili k »Zvezi« le dve društvi in se čuje, da temu ali onemu društvu ne ugaja to ali ono, prosijo podpisani vse odbore naših pevskih društev, naj mu blagovolejše javijo, kaj da jim ne ugaja, kaj da naj bi se in kako naj bi se ukrenilo, da pristopijo Zvezi, ako že ne vsa, pa vsaj večina slovenskih pevskih društev.

Z dobljenimi podatki bi podpisani mogli na omenjenem občnem zboru postaviti primerne predloge.

Blagajnik
pevskega društva »Kolo« v Trstu
ulica Molin piccolo 1.

Otroška veselica v Rocolu. Rodoljubom in rodoljubkam javljamo, da bo v nedeljo v Rocolu otroška veselica v zaključek šolskega leta. Kakor običajno bodo tudi letos otroci pogosteni s sladkicami in malinovcem. Vsi vemo, da dogodki naše podružnice družbe sv. Cirila in Metodija niso v nikakem razmerju z nje velikimi dolžnostmi. Da torej ne pade preveč na našo podružnico, naprošene so naše rodoljubke, naj podare po kako malenkost za naše otročiče v Rocolu! Vse bo hvaležno vsprejeta: od male sladkice do večje štruce. In da se bodo tudi one radovala na veselju otročičev, pridejo naj v nedeljo popoldne v Rocol! Uverjeni smo, da tudi njim bo utripalo srce veselja v krogu naše nežne mladine. Kdor misli kaj darovati, naj pošlje v »Tržaško podp. in bralno društvo«, ul. Stadion 19.

Odbor »Tržaškega podpornega in bralnega društva« naznanja svojim členom, da se je v svoji redni seji dne 3. t. m. valed izpraznjenja nekaterih mest spopolnil tako-le: Josip Rože, II. podpredsednik; Buković Fran, blagajnik; Gregorič Josip, I. tajnik; Vodopivec Josip II. tajnik, Križman Ivan knjigovodja, Legiša Fran odbornik.

Porotno sodišče. (Nadaljevanje poročila o razpravi proti Andreju Lade.)

Zatem je bila zaslišana kakor priča Katarina Marčelja. Priča je toženčeva sosedna. Dne 9. januarja jo je toženčeva žena okoli 10. ure predpoludne vprašala, da-li je videla, da bi bil šel nje mož k Bidoličevim, kamor je večkrat zahajal? Drugega ni ta priča povedala nič važnega.

Na to je bila zaslišana kakor priča Josipina Bučič. Ona je bila dne 9. januarja predpoludne v družbi se svojo svakinjo Terezijo Bučič, nedaleč od mesta, kjer so potem našli truplo umorjene Marije Lade. Okoli devete ure je slišala krik: »Majko moja! Ljudi moji! Pustite me!« Glas teh besedi je bil ženski in jokajoč. Ni čula, da bi bil isti glas izgovarjal priimek »Pištola«. Tudi ni slišala nikakega možkega glasu.

Terezija Bučič, svakinja prejšnje, je izjavila, da je bila enega dne, ko se je dogodil zločin, skupaj s prejšnjo pričo blizu tam, kjer je bil zločin izvršen. Čula je kričati besede, kakor prejšnja, a čula je tudi (in sicer zadnje) besede: »Pustite me Pištola!« Ko sti se ona in Josipina vrnili v vas, sti takoj povedali drugim ljudem o kriku, ki sti ga bili čuli. Ker so potem pogrešali pokojno Marijo Lade, začeli so ljudje sumiti, da jo je morda »Pištola«, t. j. Andrej Lade, ubil. Sumili so radi pridevka »Pištola«, ki ga je izgovoril oni ženski glas, katerega sti čuli ona in Josipina.

V sinošnjem nadaljevanju razprave je bila zaslišana kakor priča najprej Marija Tancabel. Priča je dne 9. januarja nabirala suha drva na onem kraju, kjer je bil izvršen zločin. Vendar je bila preko 1000 metrov daleč, a vključ tej oddaljenosti je čula ženski

glas, ki je vpil: »Majko moja! Majko moja! Pustite me, pustite, pustite me!« in par trenutkov zatem pridevek »Pištola!« brez drugih besedij. To je bilo prilično okoli 9. ure.

Zatem je bil zaslišan 13 letni Ivan Puhar. To je jedina priča, ki trdi, da je videla toženca dne 9. januarja v gori, tam blizu, kjer je bil izvršen zločin. Priča pravi, da je Andrej Lade, ko je bil 100 korakov daleč od njega, krenil v stran. Ne more povedati, kakšne hlače je imel Lade, kajti videl ga je le od pasa gori. Ne ve, je-li Lade imel jopič in klobuk, a ve, da je bil on, ker ga je spoznal po njegovi beli bradi. Srajco da je imel toženec oni dan bolj svitle barve. Andreja Lade pozna dobro in več časa, da-si je on iz vasi Kuhar, ki je kake pol ure daleč od Poljan.

Na konfrontaciji s to pričo je toženec protestoval mirno in hladnokrvno: Jaz nisem bil v gori in on me ni mogel videti v gori, ker jaz sem bil na svojem posestvu.

Predsednik: »Torej Puhar se moti...?«
Tož.: »Mora se motiti.«

Predsednik: »A glede srajce, kaj pravite?«

Toženec: »Jaz pravim, da je bila ona srajca že dva ali tri mesece mej starimi cunjami in da sem oni dan imel na sebi to-le srajco, ki je črna.«

Predsednik: »Je-li še kdo drugi v Poljanah, ki bi imel belo brado in ki bi vam bil podoben?«

Tož.: »Jaz ne poznam nikogar.«

Zatem je bil zaslišan kakor priča Matej Puhar. Ta je bil oni dan v gori, kakih 730 metrov daleč od mesta, kjer je bil izvršen zločin. Čul je ženski glas, ki je vpil: »Pištola, pustite me!« in to samo enkrat, a jako močno.

Na to je bil zaslišan kakor priča Anton Gašparič, občinski svetovalec v Veprimcu. Kakor tak se je zanimal za stvar. Ko se je stvar razvedela, je šel neki drugi občinski svetovalec iskat truplo umorjene Marije Lade, a priča je počakal orožnike ter je šel najjimi aretovat Andreja Lade. Potem so šli vsi skupaj v goro. Ker niso oni večer nič našli, so prenočili v gori v neki špilji. Dobro pomni, da izmed vseh, ki so bili tam, je spal edini Andrej Lade. Potem je priča pripovedoval, kako so naslednji dan našli truplo umorjene Marije Lade.

V vasi je bil Lade vedno na glasu dobrega in poštenega človeka. Sum radi tega zločina je padel nanj radi tega, ker so priče slišale klicati njegov pridevek in radi tega, ker je bil Andrej Lade pokojnici dolžan 200 kron.

Zatem je bil zaslišan kakor priča Amedej Pascutti, orožnik, kateri je Andreja Lade aretoval. V njegovem pričanju je najzanimiveje to, kar pripoveduje, kako se je toženec vedel, ko so našli truplo umorjene Marije Lade. Ko so našli vrečo in prej, nego so isto odprli, je vprašal priča aretovanega Andreja Lade: Poznate-li truplo, ki je tu notri? — Lade je odgovoril: Jaz ne vem, je-li notri truplo in čegavo da je. Ako je vreča zavezana, ne morem videti, kaj je v njej. — Na to je on (orožnik) dal prerezati vrečo, tako, da je bil videti obraz umorjene, ter je vprašal Andreja Lade: Poznate-li to žensko? — Seveda jo poznam — je odgovoril Lade povsem mirno. A orožnik ga je dalje vprašal: Ste-li lačen? — Sem — je bil odgovor. Orožnik mu je dal na to kos kruha, katerega je Lade slastno pojedel.

Ob 7. uri in pol zvečer je bila razprava prekinjena ter se je nadaljevala zopet danes predpoludne.

O današnji razpravi prinesemo poročilo jutri.

Radi obilice gradiva smo morali poročiti o nedeljski slavnosti in o občnem zboru »Tržaškega Sokola« odložiti za jutri.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 8. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled navedbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Acquedotto 35, hišna oprava; ulica Fontanone 7, oprema v zalogi in razno; ulica dell' Olmo 4, hišna oprava; Salita Promontorio 1, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 20,8, ob 2. uri popoldne — C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760,8 — Danes plima ob 9.27 predp. in ob 7.55 pop.; oseka ob 2.40 predpoludne in ob 2.11 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Najlepši dokaz**, kakovo je tisto italijanstvo v Liburniji, nam podaja porotna razprava, ki se vrši ravnokar proti Andreju Lade iz občine Veprimce. To občno smatrajo Italijani za svojo domeno. Na omenjeni razpravi pa mora posredovati tolmač za hrvatski jezik, ker se italijanski porotniki in stranke ne umejo!

Tako govore dejstva proti lažem!

× **Iz Sv. Antona pri Kopru** nam pišejo dne 5. julija:

Vsled dopisa iz Dekani od dne 26. junija v cenjeni »Edinosti« od dne 30. junija t. l. št. 144. povodom tamošnje narodne veselice, v katerem dopisu razglasa dopisnik pod imenom Tugomer, da je društvo »Svoboda« iz Sv. Antona briljiralo se svojo demonstrativno neudeležbo, odgovorjam:

1. Dopisnik naj prvič svoj izraz »demonstrativna neudeležba« podpre z veljavnimi dokazi predno piše take insinuvacije. 2. Pa tudi ko bi se kaj takega zgodilo (kar se pa ne zgodi nikdar) bi mogli odgovoriti mi, da je društvo »Svoboda« le vrnilo, kakor se je njemu samemu merilo. Ko je namreč to društvo lani priredilo svojo veselico, ni bilo — ali vsaj zadostno ne — zastopano ravno tisto društvo, v čegar imenu je g. dopisnik udrihnil po nas. 3. Dopisnik naj se slednjič — predno se tako izraža o kakem društvu — prepriča, kaj je bilo društvo »Svoboda« obveščeno o zadnji narodni slavnosti v Dekanih ter se naj tudi pouči o razmerah, ki vplivajo na obveščanje potom časopisov.

Sicer pa vsakdo pometaj pred svojim pragom!

Vesti iz Kranjske.

* **Prešernova slavnost v Ljubljani.**

Iz danes došlih ljubljanskih listov posnemljemo, da ni nič pretiraval naš dopisnik, ko je toli navdušeno govoril o prireditvi in vspehu te slavnosti. Vstopnic je bilo prodanih nad 8000, a kosmatega prihodka je bilo nad 15000 K. Materijalni vspeh je nadkrilil torej vsa pričakovanja in je vspredešen velikemu moralnemu vspehu.

A čim večji je ta vspeh, tem manjši se vidijo oni, ki so častnikom in močtvu 27. pešpolka prepovedali udeležbo, tem nižji se kaže gospod deželni predsednik baron Hein, ki je svojem uradništvu namignil, naj se ne udeleži slavnosti, a naravnost pritlikavega se je pokazal s tem, da je pred to slavnostjo zbežal iz Ljubljane. Eh, kako majhni bi bili vsi ti činitelji v naši slovenski Ljubljani, ako bi se Slovenci znali vsikdar kazati tako velike, kakor v resnici so!

* **Znamenja časov.** Povodom Prešernove slavnosti v Ljubljani si je šla neka družba jezo hladiti pod Tivoli s tulenjem neke pesmi, ki zasramuje naš »Naprej«. Ali nareča je hotela za kosti razgretih nemškutarjev, da je to žaljenje čula neka družba slovenskih visokošolcev, ki so hajlovce nekoliko naklestili. Zanimivo pa je bilo, da je bil v družbi provokatorjev tudi neki Sima, ki je uradnik, na dež. v ladi kranjski. To je znamenje sedanjih Koerberjevih časov.

Drugo tako znamenje bi bilo, da se vsa izvestja srednjih šol v Ljubljani tiskajo v nemški tiskarni Kleinmayer & Bambergovi! »Slovenec« meni, da bi bilo pravično, ako bi se tiskanje teh poročil razdelilo med tiskarne, ker da ni samo rečena nemška tiskarna, ki plačuje državi davke.

I seveda plačujejo tudi Slovenci davke. Saj je tudi nekdanji slovenski kmet točno plačeval tlako in desetino; radi tega ga je pa vendar grajščak — polagal na klop. In kar se dostaje narodnih pravic, so avstrijske vlade se svojimi nazori tudi danes že blizu tistih nekdanjih časov.

Vesti iz Koroške.

+ **Zopet slovenska zmaga na Koroškem.** Na občinskih volitvah v Libeličah je zmagala slovenska stranka v III. in II. razredu. Županom je izvoljen Ivan Stavedekar.

+ **Kresov v proslavo** Ciril-Methodijeva godu je bilo na Koroškem tudi letos prav veliko. To častenje naših blagovestnikov med našim narodom je v tolažilen znak, da slovenski del Koroške še ni izgubljen za nas.

Brzjavna poročila.

Lev XIII. na smrt bolan.

RIM 7. (B.) Agencija »Stefani« javlja: (Ena ura 5 minut po noči). Ko so papeža dejali v sveto olje, dvignil se je v svoji postelji za nekoliko trenutkov in je blagoslovil navzoče z besedami: »To je moj zadnji blagoslov!« Vsi so bili silno ganjeni. Papež je silno slab. Vtrpanje srčne žile preneha od časa do časa, vendar se sodi, da sv. Oče doživi jutrajšnji dan. Bronasta vrata Vatikana so zaprli, kakor po navadi ob 11. uri in pol zvečer. Na Petrovem trgu je zbranih mnogo novinarskih poročevalcev. Mesto ima svoje navadno lice.

Ena ura 30 minut po noči: Slabost papeževa narašča.

Ena ura 45 minut po noči: Dr. Lapponi je izrazil svoje mnenje, da sv. Oče doživi jutro. Bolnik je neprestano pri popolni zavesti.

RIM 7. (B.) Zjutraj ob 6. uri izdani biljetin prali: Nj. Svetost je imel mirno noč in je užil tudi nekaj hrane. Sv. Oče utegne ta dan še preživeti. Prihodnji biljetin se izda najbrže ob 8. uri in pol zjutraj.

RIM 7. (B.) (7. ura 25. minut zjutraj) »Agencija Stefani« javlja: V noči je papež 4-krat zavžil nekaj hrane. Vtrpanje srčne žile je nekoliko boljše. Ob 6. uri in pol zjutraj se je sv. Oče nekoliko vzdignil na postelji, da se je spustil v fotelj.

DUNAJ 7. (B.) Listi javljajo, da sti nadvojvodinji Marija Terezija in Marija Annuncijata ter nadvojvoda Fran Ferdinand dali vprašati na nunciaturi o stanju papeža. Več členov diplomatskega zbora je osebno poizvedovalo.

Nadaljnjih brzjavk nismo dobili, ker je bila ob času, ko smo zaključali list, telefonska zveza pretrgana.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcij lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

Svoji k svojim!
ZALOGA

pohištva

dobro poznane
tovarne mizararske zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, mederni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

L. Luzerjev obliž za turiste.

Pripoznavno najboljšje zdravilo proti kurjim očesom, žuljem itd.

Glavna zaloga:
Lekarna L. SCHWENK,
DUNAJ-MEIDLING.

Naj se obliž za Luzerjev turistepo zahteva K 1-20.
- Vobiva se v vseh lekarnah. -

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 25. A.
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

MATTONI
GISSHÜBLER

Poslano.¹)

IZJAVA.

Na poslano, priobčeno v »Edinosti« od dne 1. julija t. l. ter podpisano po g. Angelju Bizjak-u, predsedniku »Čitalnice pri sv. Jakobu«, izjavlja podpisani, da je g. Bizjak dne 14. junija t. l. res izustil besede, očitane mu v poslanem, »Edinosti« od dne 27. junija) podpisanim po predsedniku »Kolar« g. u Ka muščiču, in po g. Zabriču za zbor »Bratov- šine sv. Cirila in Metodija«.

Res je tudi, da je g. Bizjak rekel pod- pisanemu, ko je ta imel dne 14. junija (pri povratku iz Herpelj) čepico »Kolar« na glavi: »Zdaj vam bodo zrasi še roge na glavi!« in res je tudi, da je g. Bizjak prišel k podpi- sanemu in ga prosil, naj nikomur ne pove o grdih besedah, katere je on (Bizjak) izgovoril v navzočnosti podpisane in katere besede so skrajno žaljive za obe napadeni društvi. Na nastop g. Bizjaka v njega poslanem, noče podpisani reagirati; prepusti pa meščanstvu sodbo o tem, kakor tudi o sklicevanju gosp. Bizjaka na notico »Slava Vam!«

Mnenje podpisane je, da se z grdenjem narodnih društev ne povspesuje — narodna sloga.

Fran Petrič.

P. S. Kar se tiče učenja v petju moram g. Bizjaku povedati, da sem se istega učil že pred 10 leti v Vipavi pod pevododjo gosp. Javorškom.

* Za vsebino tega poslanega uredništvo le to- liko odgovarja, kolikor mu zakon veleva.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani II) — BARKOVJE (izraven pokopališča)

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša orna- mentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spo- menike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen). Zage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke. Priporočuje se slav. slovenskemu občin- stvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

Nova manufakturna prodajalnica
Cobau & Gentili
ulica delle Poste št. 8
ogel ul. Valdirivo.
SPECIJALITETA:
Izgotovljeno per lo za moške in ženske.
Najnovejša kravata. Moderci.
Ravnokar je došla oblaka za ženske
po najnovejšem kroju. Cena od gld.
2.48 naprej.
Izbor drobnarij.
Najugodnejše cene.

Gulielmo Brod & C.
poznana trdka s
POHIŠTVOM
najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni št. 14
TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.
TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.
Velikanski dohod za birmo.
Qbuvala za pospode
črna, angleška po gld. 3.20, rumena,
» po gld. 3.50.
Specialiteta obuval za dečke.
Izbor oblek za moške in dečke.
Qbuvala za gospe.
črna ali rumena, angleška po gld. 3.50
nizki čevlji lakirani a beli po gld. 1.90
Naročbe po meri.

30 malih stanovanj z eno sobo in
kukinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia
v hišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I.
nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle
Poste 1, vogal ul.
Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. na
prej, zlate ure od 8 gld. naprej. Velikanska
množica ur za birmo. Izbor stenskih ur, re-
golat rjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure
po jako zmerni ceni.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K
astanovljena od dunajskega bančnega društva
in bavarke hipotekarne in menične banke v
Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
premajam. Specialno zavarovanje otrok brez
zdravniškega ogleda, izplačavi v slučaju že-
stve ali prehoda v vojake zavarovani zue-
sek proti malemu odbitku pred pretekon
zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št.
7. Telefon 697

Svoji k svojim

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj—Trst.

Že zno pohištvo, zrela iz Belgije. —
Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, ši-
valni stroji za dom in obrt po najugodnejših
cenah.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolo-
nijalij, vsakovrstnega olja, navadnega
in najfinejšega. Najfineje testenine po
jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu
in otrobi. Razpošilja naročeno blago
tudi na deželo na debelo in brobno
Cenike razpošilja franko

Gostilna

„ALLA BELLA VEDUTA“

ulica Romagna št. 20

nasproti vojašnici.

● Zbirališče slovenskih delavcev ●

Toči se pristno istrsko in vipavsko vino
ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.
Priporoča se za mnogobrojen obisk ter
kliče »Na zdar!« vsem slov. bratom

Gorazd Ivančič
gostilničar.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33
cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm
po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne
boji niske konkurence bodi glede cene ali
kakovosti blaga.

Jaz fina Csillag

se svojimi 185 centimetrov dolgimi Lo-
reley-lasmi dobila sem jih vsled 14-
mesečne uporabe svoje samoiznajdene
pomade. To so najslavitejše avtoritete
priznale za jedino sredstvo, ki ne prov-
zroča izpadanja las, povspesuje rast
istih, poživlja lasnik povspesuje pri
gospodih polno močno rast brk ter
daje že po kratki uporabi lasem na
glavi kakor tudi brkam naraven lesk
ter polnost in ohrani te pred zgodnjim
osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld., 2 gld., 3 gld., 5 gld.,
Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek
naprej pošlje ali pa poštunim povzetjem po-
vsem svetu iz tovarne kamor naj se pošilja
vsa naročila.

ANA CSILLAG

DUNAJ I., Graben št. 14
BERLIN, Friedrichsgasse št. 56.

Blag. gospa. Ana Csillag!

Prosim pošljite en lonček Vaše izvrstne
pomade, na naslov eksel. gospe grofice Kiel-
mansegg, namestn. soproge na Dunaju, Her-
rengasse 6, III nadst., kjo z dobrim uspehom
uporablja za negovanje lasij.

Spoštovanjem

Komorna dama Nj. eksel. Irma Pletzl.

Gospa Ana Csillag!

Pošljite mi zopet 2 lončka Vaše dobre po-
made.
Gospa. gener. konzula Gutman Bernhardstr. 1

Mad. Ana Csillag!

Uljudno prosim pošljite mi po povzetju 1
lonček Vaše izvrstne pomade za raščo lasij
Spoštovanjem

Emilija Radunsky

kom. dama pri Nj. zviš. gospe princezinji
Hoenlohe, Châteon de Roney.

Gospa Ana Csillag!

Prosim pošljite po povzetju 2 lončka Vaše
pomade za raščo lasij. Jaz sem ruzočarana o
dobrem in hitrem vspehu. Moji lasje so ču-
dovito v kratkem času zrastle in se povsod
kne nova rašča vled česar mi je v prijetno
dolžnost Vašo pomado povsod priporočati.
Spoštovanjem

Grofica E. W. Zedwitz

Unt. Neuburg b. Asch (Češko).

Gospa Ana Csillag!

Prosim pošljite mi vnovič še en lonček
Vaše izvrstne pomade za lasi.
Princezinja Carolath, (Cöthen, Ahn.)

TRGANJE v rokah in nogah preneha vsa-
komu v treh dneh ako se po-
služi **antirheuminega**
mazila. Cena steklenice
s točnim navodilom
in s poštino, ako
se denar naprej
pošlje, gld.
1.20.

KASelj preneha ako se uporabi steklenico
trpotčevega soka in franco-
skega čaja. Cena s poštino
ako se denar naprej pošlje
gld. 1.40. Pri zasta-
vilih bolečinah
treba nadaljne
troške.

ŽIVOTNI BALZAM
SALVATOR
On čisti kri ter je najbolje zdravilo za notranje in vnanje bolezni.
Cena omotu 12 steklenič 2 gld. 50 nvč., 24 steklenič
4 gld. 50 nvč., s poštino, ako se denar naprej
pošlje lekarni
„SALVATOR“
v Varazdinu
(Hrvatsko)
EPICARIN
LILJANOVA POMADA

Ivan Semulič
v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)
priporoča slavnemu občinstvu v Trstu
in okolici kakor tudi po deželi, svojo
bogato zalogo pohištva.
V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst
iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI
Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih
obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.
Špitalske ulice šte. 2.
Zamenjava in eskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kupone.
Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menic.
Daje predjume na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni
izgubi.
Podružnica v Sapljetu
(Dalmacija)
Denarne vloge vsprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do
dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.